

De have set, hvorledes han opfatter Religionens Bud om ikke at sige falsk Vidnesbyrd mod sin Næste, over for en af sine Tjenestepiger.

Han gik altsaa af i Sommeren 1896, da denne gunstige Lejlighed tilbød sig, men da havde han ogsaa været Justitsminister i 21 Aar, da havde han forsynet Landet med den Dommerbestand, hvis velsignelsesrige Virksomhed vi stadig lære at kende. Hvis man vil se tilbage over disse 21 Aar, over de Aar, som gik forud, og de Aar, som ere gaaede efter denne Periode, en Menneskealder, som man med meget god Grund kan kalde den Nellemannske Periode, vil man finde, at det netop har været den Aand, som viser sig i den Retstildragelse, som jeg her har skildret, og viser sig ved andre Retsskandaler, der ere komne frem. Nellemann blev i 1868 Medlem af den store Proceskommission og var en af dens virksomste Medlemmer. Da han saa fik Magten og blev Justitsminister, fik vi ingen Retsreform. I 21 Aar var han Minister. Saa var det en Gang i 1891, at det Parti, som den Gang havde mere Indflydelse her i Salen, end det nu har, opfordrede netop Ekscellencen Nellemann til at fremsætte en Retsreform. Han var Manden, der efter dette Partis Mening kunde gennemføre en Retsreform. Det er ikke sket endnu. Ekscellencen foretrak at gaa af, da der tilbød sig en for ham gunstig Lejlighed. Man kan godt kalde det System, vi have lidt under i den sidste Menneskealder, det Nellemannske Retssystem. Jeg synes, at vil man have noget Vidnesbyrd om det nuværende regerende Partis Vanmagt, er det dette, at det har regeret en Menneskealder uden at have gennemført en Retsreform. Der er vel nu en offentlig Mening for, at Systemet er forkasteligt. Det er forbavsende, at der endnu ikke er gjort noget som helst Skridt fra Justitsministerens Side til at forelægge Forslag om en Retsreform her paa Rigsdagen. I Foraaret 1899 afgav den sidste Retsreformkommission Betænkning. I Efteraaret 1899 opfordrede Folketinget enstemmig Justitsministeren til at fremsætte Forslag til en Retsreform. Han lovede det, men Foraaret kom, og han gjorde det ikke. Sidste Efteraar — jeg tror under Finanslovbehandling — fik den nuværende Justitsminister en Opfordring til at fremsætte Forslag til en Retsreform. Han lovede saa vidt muligt at gøre det. Nu have vi kun et Par Dage til Rigsdagssamlingens Slutning, og endnu have vi ikke

set noget Forslag om Retsreformen. Jeg spørger Justitsministeren: Hvori ligger det, hvad er Grunden?

Jeg skal fremhæve endnu en Side ved denne Sag. I alle de Aar, vi have ventet paa en grundig Forbedring af vor Retspleje, hvad der unægtelig trænges til, er der forsømt en Ting. Det var Advokat Nellemann, der under den Alma Bondesenske Sag sagde for Højesteret, at der vistnok er forsømt at gennemføre en hel Række smaa Reforme, smaa Forbedringer baade hist og her, som meget let kunde have været gennemførte. Hvis vi havde haft en dygtig, frisindet Administration og en dygtig, human Justitsminister, kunde der baade paa det ene og det andet Punkt have været gennemført en Række Forbedringer. Systemet er slet — det er sikkert nok — men det bliver dobbelt slet, naar Personerne, der betjene det, ere saa daarligere, som de mere og mere vise sig at være. Havde man haft en nogenlunde fornuftig Administration, der havde søgt at faa de bedste Emner frem i Dommersæderne, havde Systemet naturligvis ikke virket saa frygteligt, som det nu virker. Men det er gaaet her i Danmark, som, saa vidt jeg husker, Alexander Kielland fortæller om en norsk By, han kom tilbage til efter 30 Aars Forløb. Der sad Pastor Petersen, Dommer Sørensen og Kæmner Andersen, de samme Navne sad og beklædte de samme Embeder som for 30 Aar siden. Da han undrede sig over denne Sejlivethed, blev det forklaret ham, at det ikke var de samme Personer, men de samme Personers Børn. Den ene Generation efter den anden, Fædre og Sønner, beklædte de samme Embeder. Ogsaa her i Danmark have vi Eksempler paa — den højtærede Justitsminister kender sikkert saadanne — at Embeder nedarves fra Fædrene til Børnene. Vi have set i en Menneskealder, hvorledes Embeder, Ansættelser osv. ere gaaede i Arv i de samme Familier, den samme regerende Klike. En saadan Indavl er lige saa usund for det offentlige Liv som for Kreaturopdrætningen i Landbruget. Med nogle bedre Personer vilde det nuværende System ikke virke slet saa ulykkebringende, som det virker. Her har Administrationen, Justitsministeriet, et stort Ansvar. Jeg har nævnt, hvorledes Assistent Cold bliver udnævnt til Assessor, da han efter Justitsministerens Mening har klaret sig nogenlunde anstændig i denne vanskelige Prøvesag, han fik med Nelly Andersen. Saaledes ere sikkert mange Udnævnelser foregaaede. Der kunde være et